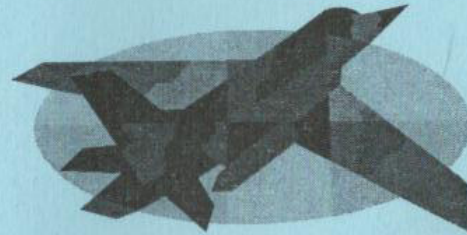

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

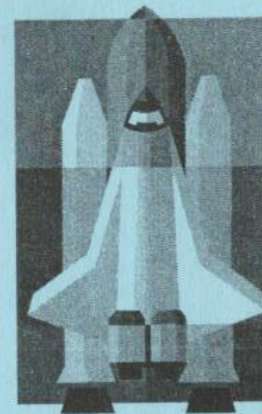

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

*Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного
інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)*

© Національний авіаційний
університет, 2008

інформаційних операції в стратегію моделювання та тренування для збройних сил.

- Пошук нових технологій, які доцільно застосовувати для проведення інформаційних операцій.
- Розробка системи оцінювання проведення інформаційних операцій.

Яніна Овсяннікова

м. Харків

Психологічна підготовка до діяльності в особливих умовах персоналу МНС України

Професійна діяльність персоналу МНС України відноситься до екстремальних видів діяльності та характеризується підвищеним ризиком для життя і здоров'я працівників.

Існує багато психологічних методів та заходів підготовки до цієї діяльності, а також удосконалення алгоритмів повсякденної роботи працівників МНС. Це і навчання за звичайної схемою, це і використання апробованих методик під час підготовки до професійної діяльності, це, на жаль, і не зовсім оптимальний алгоритм цього навчання без урахування особистісних особливостей.

Як доводить досить великий досвід підготовки фахівців екстремального виду діяльності, найбільш ефективнішим, але не найбільш простим з цих методів є тренінг. Психотренінгові технології виступають необхідним фактором розвитку професійно-важливих якостей і корекції особистої сфери працівника екстремального виду діяльності і, зокрема, працівника Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків чорнобильської катастрофи.

Участь персоналу МНС України у психологічних тренінгах дозволяє:

- випробувати цілу гамму професійних переживань, порівняних з переживаннями під час службової діяльності;

- сформувати необхідні професійні установки;
- відпрацювати різноманітні вміння та навички ефективної професійної поведінки;

- створити умови для особистісного саморозкриття і самостійного пошуку способів вирішення власних психологічних проблем тощо.

Як доводять дослідження, користь від використання психотренінгових технологій у професійній діяльності рятувальників становить у:

- формуванні у працівників психологічної готовності до впевнених дій у повсякденних і нестандартних, екстремальних умовах;
- можливості цілеспрямованого розширення обсягу наявних знань та вмінь;
- розвитку професійних навичок і якостей персоналу та підтримання їх у робочому стані;
- профілактиці негативних психологічних станів, корекція особистісної сфери та поведінки, отримання позитивного заряду;
- виникненні більшої задоволеності від роботи;
- посиленні очікувань, пов'язаних з можливим просуванням по службі, орієнтації на кар'єрне зростання;
- виробленні навичок вирішення особистісних та професійних проблем;
- можливості психологічного оновлення, особистісного зростання і в цілому життєвої самореалізації.

Заходи психологічного забезпечення дозволяють цілеспрямовано розкрити і розвинути здібності працівників МНС, підвищити їх професіоналізм, працездатність, зберегти здоров'я і життя під час виконання ними службових завдань.

Таким чином, застосування тренінгів під час підготовки до професійної діяльності персоналу МНС України повинно бути спрямоване на:

- вирішення проблем оптимізації професійної орієнтації і підготовки кадрів для МНС,
- адаптацію до вимог службової діяльності,
- засвоєння професійних і організаційних цінностей,
- досягнення професійної майстерності,

- збереження працездатності і попередження професійної деформації працівників.

Валерій Олефір

канд. психол. наук, доцент

Олена Харченко

м. Харків

Психосемантичний аналіз фактору суб'єктивного ризику при прийнятті рішення в ситуації невизначеності

Традиційно фактор суб'єктивного ризику мислиться в основному як уніваріативний. Разом з тим в останні роки в літературі з'явився опис досліджень, у яких розглядаються передумови мультиваріативних моделей, що припускають варіабельність факторів суб'єктивного ризику.

Опора на поняття суб'єктивних репрезентацій ризику й ознак його оцінювання дозволяє говорити про те, що ідея множинності вимірів конструкта "ризик" впритул підводить до задачі побудови психологічних просторів, що конкретизують представленість фактора суб'єктивного ризику в суб'єктивних шкалах оцінювання ситуацій на пожежі.

У зв'язку з цим метою нашого дослідження стало виділення "суб'єктивних шкал", навколо яких групуються критерії розрізнення керівниками гасіння пожежі можливостей "прийняття ризику".

В якості психологічної технології для практичної ідентифікації суб'єктивних шкал прийняття ризику, визначення смислових координат властивих суб'єктам прийняття рішення використовувався психосемантичний метод.

На першому етапі здійснювався вибір об'єктів оцінювання — ситуацій, що виникали на різних реальних пожежах. На другому етапі — визначалися системи конструктів (цінностей, якими ризикують пожежні в тій чи іншій ситуації, що пропонувалися) для оцінки виділених на першому етапі об'єктів.